Bal Bharati Public School, Pitampura

Class VIII Sanskrit Revision Assignment

कार्यपत्रिका – 3 Worksheet-3

क्रिकेटक्रीडकः — सचिनः तेंदुलकरः

नाम .... कक्षा .... दिनांक ....

1. प्रदत्तवाक्येषु कर्तृपदं क्रियापदं च चित्वा लिखत। (दिए गए वाक्यों में से कर्ता और क्रियाशब्द चुनकर लिखिए।)

		कर्ता	क्रिया
(क)	स्वक्रीडनेन सः अनेकान् कीर्तिमानान् अस्थापयत्।	....	....
(ख)	सम्पूर्णे विश्वे अस्य असंख्यकाः प्रशंसकाः सन्ति।	....	....
(ग)	स्वक्रीडनेन सः भारतवर्षं गौरवान्वितं कृतवान्।	....	....
(घ)	अस्य पिता श्री रमेशः तेन्दुलकरः	....	....
	एकस्मिन् विद्यालये शिक्षकः आसीत्।	....	....
(ङ)	सः राज्यसभायाः सदस्यः अपि अस्ति।	....	....

2. प्रदत्तपदानि तेषां पर्यायपदैः सह मेलयत। (दिए गए शब्दों का मिलान उनके पर्यायवाची शब्दों से कीजिए।)

(क)	प्राप्तवान्	पारितोषिकैः
(ख)	कृतवान्	लब्धवान्
(ग)	शिक्षकः	अकरोत्
(घ)	स्पर्धायाम्	अध्यापकः
(ङ)	पुरस्कारैः	प्रतियोगितायाम्

3. प्रदत्तपदानां प्रकृति-प्रत्यय-विभागं योगं वा पूरयत। (दिए गए शब्दों को मूल शब्द और प्रत्यय के योग से पूरे कीजिए।)

	पदानि	=	धातु	+	प्रत्यय
(क)	लब्धवान्	=	लभ्	+	....
(ख)	....	=	आप्	+	क्तवतु
(ग)	कृतवान्	=	....	+	क्तवतु

(घ) ……………… = अर्ज् + क्तवतु

(ङ) पठितवान् = ……………… + ………………

4. **प्रदत्तपदानां पदपरिचयं लिखत।** (दिए गए शब्दों का पद-परिचय लिखिए।)

	पदानि	मूलशब्दः	लिङ्गः	विभक्तिः	वचनम्
(क)	राज्यसभायाः	………………	………………	………………	………………
(ख)	सचिनः	………………	………………	………………	………………
(ग)	विद्यालये	………………	………………	………………	………………
(घ)	शिक्षाम्	………………	………………	………………	………………
(ङ)	पुरस्कारैः	………………	………………	………………	………………

5. **मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानानि पूरयत।** (मञ्जूषा की सहायता से रिक्त स्थान पूरे कीजिए।)

मञ्जूषाः — प्राप्तवान्, भारतसर्वकारः, विश्वे, राज्यसभायाः, कीर्तिमानान्

(क) सम्पूर्णे ……………… अस्य असंख्यकाः प्रशंसकाः सन्ति।

(ख) सचिनः 'शारदाश्रम विद्यामन्दिर' इति विद्यालये शिक्षां ………………।

(ग) सचिनः ……………… सदस्यः अपि अस्ति।

(घ) ……………… इमं पुरस्कारैः सम्मानितम् अकरोत्।

(ङ) स्वक्रीडनेन सः अनेकान् ……………… अस्थापयत्।

6. **प्रदत्तहिन्दीशब्दानां समक्षे तेषां संस्कृतपदं लिखत।** (दिए गए हिंदी शब्दों के सामने उनके संस्कृत शब्द लिखिए।)

	हिन्दीशब्दाः	तत्समरूपाणि
(क)	सरकार	………………
(ख)	खिलाड़ी	………………
(ग)	बहन	………………
(घ)	पुरस्कारों से	………………
(ङ)	प्रतियोगिता से	………………

खण्ड-'क' — अपठित-अवबोधनम्

1. **प्रदत्त गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत। (दिए गए गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए।)** 10

आम्रफलं फलानां राजा स्वीक्रियते। आम्रवृक्षाः भारतस्य प्रायः सर्वेषु प्रदेशेषु भवन्ति। विविधाः आम्रवृक्षाः विविधानि आम्रफलानि उत्पादयन्ति। वसन्ततौ आम्रवृक्षेषु मञ्जर्यः जायन्ते, येषां सुगन्धः सर्वत्र प्रसरति। आम्रगन्धेन भ्रमराः, मधुमक्षिकाः, पक्षिणश्च आकृष्टाः भवन्ति। भ्रमराणां गुञ्जनं, मधुमक्षिकाणां रसास्वादनं कोकिलस्य च काकली सर्वेषां हृदयं मुग्धं करोति।

(क) एकपदेन उत्तरत। (एक पद में उत्तर दीजिए।) 2

(i) आम्रफलं केषां राजा स्वीक्रियते? ....

(ii) आम्रवृक्षेषु मञ्जर्यः कदा जायन्ते? ....

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत। (पूरे वाक्य में उत्तर दीजिए।) 4

(i) आम्रगन्धेन के के आकृष्टाः भवन्ति?

....

(ii) सर्वेषां हृदयं किं किं मुग्धं करोति?

....

(ग) निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देश अनुसार उत्तर दीजिए।) 1

(i) गद्यांशस्य कृते संस्कृतेन शीर्षक लिखत। ....

(घ) भाषिक-कार्यम्— 3

(i) 'दुर्गन्धः' पदस्य विपर्ययपदं चिनुत।

(1) मुग्ध (2) गुञ्जनं (3) सुगन्धः

(ii) 'उत्पादयन्ति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम्?

(1) मञ्जर्यः (2) विविधाः (3) आम्रवृक्षाः

(iii) 'आम्रफलानि' पदस्य विशेषणपदं किं प्रयुक्तम्?

(1) विविधानि (2) विविधाः (3) आकृष्टाः

canned with CamScanner

मञ्जूषायाः सहायतया पत्रं पूरयित्वा पुनर्लिखत। (मञ्जूषा की सहायता से पत्र पूरा करके दुबारा लिखिए।) 5

परीक्षाभवनाम्

तिथिः ....

प्रिय मित्र!

(i) .... ।

अत्र कुशलं तत्रास्तु। अस्मिन् पत्रे अहं मम कक्षाध्यापकस्य विषये (ii) .... । मम कक्षाध्यापकः अस्मान् (iii) .... पाठयति। सः स्वभावेन अति विनम्रः अस्ति। सः छात्रान् (iv) .... पाठयति येन संस्कृतम् अस्मभ्यम् रोचकं भवति। अहम् ईश्वरं प्रार्थये यत् सः दीर्घायुः भवेत्। गृहे सर्वेभ्यः नमः।

Scanned with CamScanner

भवदीयः

(v) ....

anned with CamScanner

ऋषभः, स्नेहराशिः, लिखामि, मनोयोगेन, संस्कृतं

प्रदत्त चित्र को देखकर मञ्जूषा की सहायता से संस्कृत के पाँच वाक्य लिखिए।

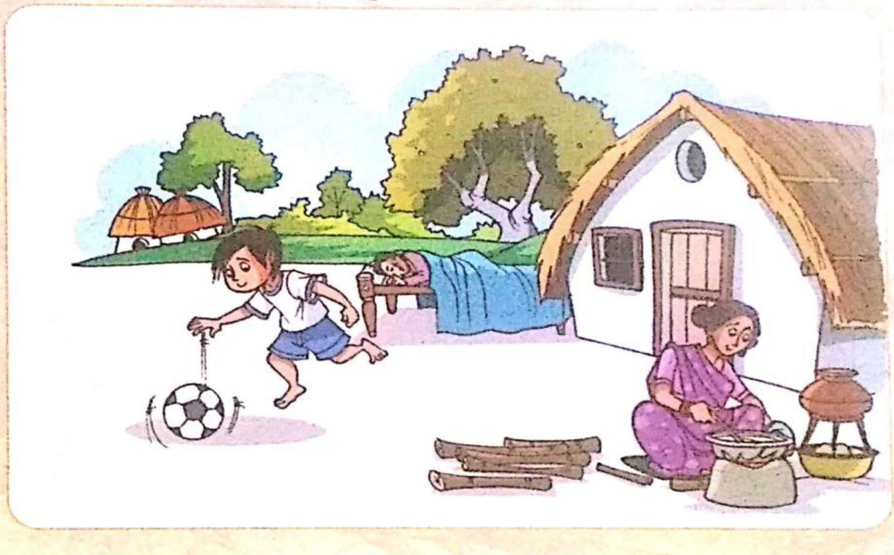

मञ्जूषा—ग्रामस्य, कुटजः, कन्दुकेन, महिला, भोजनम्, क्रीडति, स्वपिति, पचति, वर्षा

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....